

Minister Klimatu i Środowiska

Departament Ochrony Przyrody

DOP-WŚ.050.55.2024.DK
3235392.12745798.10469019
Warszawa, 29-07-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją Pana Posła Macieja Wróbla z dnia 10 czerwca 2024 r., znak: K10INT2854, w sprawie opracowania zasad lokalizowania wielohektarowych farm fotowoltaicznych na obszarach chronionego krajobrazu, proszę przyjąć następujące informacje.

Ad. 1. Czy resort planuje stworzenie przepisów regulujących zasady lokalizacji farm fotowoltaicznych na terenach wiejskich oraz w bliskim sąsiedztwie domów jednorodzinnych i gospodarstw rolnych?

Ad. 4. Kiedy można spodziewać się zmiany w przepisach i doprecyzowania prawnych aspektów przepisów lokalizowania inwestycji w elektrownie fotowoltaiczne?

Przepisy obowiązujące w Polsce weryfikują powstające inwestycje pod kątem ich wpływu na środowisko, które jest rozumiane nie tylko jako środowisko przyrodnicze, ale także jako środowisko społeczne.

W przypadku instalacji fotowoltaicznych, każdorazowo, gdy powierzchnia zabudowy instalacji fotowoltaicznej przekracza 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody lub 2 ha na pozostałych obszarach, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (co do zasady będzie to wójt, burmistrz lub prezydent miasta) stwierdza czy istnieje obowiązek przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a tym samym czy zapewniony zostanie udział społeczeństwa w postępowaniu. Podczas stwierdzania istnienia powyższego obowiązku, opinie wydają regionalny inspektor ochrony środowiska oraz organ państwowej inspekcji sanitarnej. Jeżeli obowiązek przeprowadzenia oceny zostanie stwierdzony, w jej ramach sporządzany jest raport oddziaływania instalacji fotowoltaicznej na środowisko.

Ponadto, należy również zwrócić uwagę, że zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami, samorządy lokalne posiadają władztwo planistyczne. W ramach miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (MPZP) uchwalanego przez gminę w ramach długotrwałej i wieloetapowej procedury miejscowy samorząd może wskazać miejsca, na których mogą powstawać wielkopowierzchniowe instalacje OZE, w tym farmy fotowoltaiczne. Dotychczas w przypadku gdy dany teren nie był objęty MPZP konieczne jest ubieganie się o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (WZ) wydawanej w postępowaniu administracyjnym bezpośrednio na rzecz inwestora.

W wyniku zmian w przepisach dotyczących planowania i zagospodarowania przestrzennego lokalizacja komercyjnych instalacji OZE na użytkach rolnych klasy I-IV oraz na gruntach

leśnych bez względu na ich moc, a na pozostałych gruntach o mocy powyżej 1 MW będzie możliwa wyłączenie na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Przy czym, przepisy dopuszczają powstawanie instalacji OZE na podstawie decyzji o warunkach zabudowy na gruntach rolnych klasy IV, jeżeli nie będą wykorzystywane do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii, a ich moc całkowita nie przekroczy mocy 150 kW. W konsekwencji na gruntach klasy IV bez MPZP mogą powstawać jedynie źródła OZE wykorzystywane na potrzeby własne, czyli instalacje prosumenckie.

Należy więc podkreślić, że to w kompetencji władz gminy, która za pośrednictwem władztwa planistycznego może mieć bezpośrednie przełożenie na lokalizowanie wielkopowierzchniowych instalacji OZE.

Ad. 2. Czy Ministerstwo wykonywało badania, które mówiłyby o wpływie tak olbrzymich skupisk urządzeń prądotwórczych na zdrowie i życie ludzkie?

Ministerstwo Klimatu i Środowiska prowadzi aktualnie m.in. prace analityczno-koncepcyjne mające na celu implementację dyrektywy RED III¹, której nadrzędnym celem jest przyspieszenie dekarbonizacji i osiągnięcie celu redukcji emisji CO₂ w Unii Europejskiej o 55% do roku 2030 względem emisji odnotowanych w 1990 r., a także osiągnięcie udziału OZE na poziomie przynajmniej 42,5%.

Wśród najważniejszych wymogów dyrektywy RED III należy wyróżnić przepisy dotyczące mapowania potencjału OZE oraz utworzenia obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych. Prace w tym zakresie mają charakter wielokierunkowy i są przedmiotem współpracy z kluczowymi partnerami, takimi jak Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska czy Ministerstwo Rozwoju i Technologii.

Obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych to nowe pojęcie, oznaczające określone miejsce lub obszar na lądzie, na morzu lub wodach śródlądowych, które państwo członkowskie wyznacza jako szczególnie odpowiednie do instalacji elektrowni wytwarzających energię odnawialną. Zgodnie z dyrektywą, z obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych powinny zostać wyłączone obszary Natura 2000 i obszary wskazane w ramach krajowych systemów ochrony przyrody i różnorodności biologicznej, główne szlaki migracyjne ptaków i ssaków morskich, a także inne obszary wyodrębnione na podstawie map wrażliwości i dostępnych narzędzi. Docelowo obszary przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych mają obejmować sztuczne i zabudowane powierzchnie oraz tereny przemysłowe takie jak dachy, parkingi, obszary infrastruktury transportowej czy składowiska odpadów. Organy, które będą odpowiedzialne za uwzględnianie obszarów przyspieszonego rozwoju energii ze źródeł odnawialnych, mają wykorzystywać wszystkie odpowiednie i proporcjonalne narzędzia i zbiory danych w celu identyfikacji obszarów, na których elektrownie wykorzystujące energię odnawialną nie będą miały znaczącego oddziaływania na środowisko.

W pierwszej kolejności ww. obszary mają zostać wyznaczone dla lądowych instalacji wiatrowych oraz fotowoltaiki. Sfinalizowanie tych prac ma zapewnić bardziej

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2413 z dnia 18 października 2023 r. zmieniająca dyrektywę (UE) 2018/2001, rozporządzenie (UE) 2018/1999 i dyrektywę 98/70/WE w odniesieniu do promowania energii ze źródeł odnawialnych oraz uchylająca dyrektywę Rady (UE) 2015/652.

zrównoważony rozwój energetyki odnawialnej przy jednocześnie szybszej realizacji projektów OZE, służąc wzmocnieniu bezpieczeństwa energetycznego państwa.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie wykonywało badań, które mówiłyby o wpływie „olbrzymich skupisk urządzeń prądowłórczych na zdrowie i życie ludzkie”.

Ad. 3. Czy resort dysponuje wynikami badań i analiz dotyczących wpływu farm fotowoltaicznych na otoczenie, w tym na zdrowie ludzi i zwierząt?

Należy podkreślić, że jednym z powodów tak dynamicznego rozwoju fotowoltaiki, zarówno na świecie, jak i w Polsce, jest fakt, iż energię promieniowania słonecznego powszechnie uznaje się za jedno z najbardziej przyjaznych człowiekowi źródeł energii. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że każda technologia wytwarzania energii niesie za sobą określony wpływ na otoczenie, który jednak w przypadku instalacji fotowoltaicznych należy uznać za niewielki. Wiąże się on bowiem z emitowanym promieniowaniem elektromagnetycznym albo promieniowaniem mikrofalowym o minimalnych wartościach.

Warto także zwrócić uwagę na fakt, że wyżej wymienione zjawiska występują w sposób powszechny w każdym środowisku przydomowym. Związane jest to z występowaniem wielu źródeł promieniowania elektromagnetycznego i nieuniknionym z tego powodu kontaktem człowieka z bardzo szerokim pasmem częstotliwości pól elektromagnetycznych.

W gospodarstwach domowych i budynkach użyteczności publicznej najczęściej jest to sprzęt RTV/AGD oraz sprzęt komputerowy, ale także pomniejsze urządzenia codziennego użytku, takie jak np. suszarki do włosów, golarki elektryczne, kuchenki mikrofalowe oraz inne źródła o stosunkowo dużych wartościach pola magnetycznego. W najbliższym otoczeniu głównymi źródłami promieniowania mogą być natomiast linie wysokiego napięcia, elektryczne trakcje kolejowe i tramwajowe czy wyładowania atmosferyczne.

Jednocześnie należy podkreślić, że przeprowadzane doświadczenia przy użyciu miernika pola elektromagnetycznego pokazują, iż jego większe wartości w urządzeniach, takich jak instalacje fotowoltaiczne, występują jedynie w bezpośredniej bliskości źródła. Przy stopniowym oddalaniu miernika od źródła pola, wartość ta jednak szybko maleje do wartości zupełnie bezpiecznych.

Innym aspektem, z uwagi na który instalacje PV należy uznać za nieszkodliwe dla człowieka i środowiska jest ich wykonanie z materiałów, które w większości podlegają utylizacji bądź recyklingowi. Komponenty takie jak aluminium, szkło, krzem krystaliczny czy tworzywa sztuczne mogą zostać zutylicowane, podobnie jak konstrukcje na których ustawiane są panele. Przede wszystkim należy jednak podkreślić, że w czasie swojej pracy panele nie produkują żadnego rodzaju zanieczyszczeń, przyczyniając się do poprawy jakości powietrza i zdrowia ludzi. Powyższe dowodzi, że funkcjonowanie i rozwój instalacji fotowoltaicznych oraz innych technologii OZE nie tylko nie stanowi zagrożenia dla człowieka, lecz jest jednym z głównych sposobów na ograniczenie negatywnego wpływu sektora energetycznego na jego zdrowie oraz środowisko naturalne.

Niemniej jednak należy także wskazać, że przepisy obowiązujące w Polsce weryfikują powstające inwestycje pod kątem ich wpływu na środowisko, które jest rozumiane nie tylko jako środowisko przyrodnicze, ale także jako środowisko społeczne.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska w pełni popiera rozwój instalacji fotowoltaicznych, podkreślając, że tego typu przedsięwzięcia, zarówno na etapie gromadzenia wstępnej dokumentacji (pozyskiwania wszelkich niezbędnych decyzji, pozwoleń, umów), budowy

instalacji, jak i jej funkcjonowania musi być zgodna z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Projekt wykonany w granicach obowiązującego prawa zapewnia bezpieczną eksploatację instalacji, której funkcjonowanie przyczynia się do wzrostu wykorzystania energii odnawialnej w Polsce, poprawy jakości powietrza, a także wpływa pozytywnie na pobudzenie lokalnej gospodarki i tworzenie nowych miejsc pracy.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Premiera Rady Ministrów